

Vene keele riigieksamit asendavate eksamite lühianalüüs 2015

2015. aasta kevadel sooritasid eesti koolide lõpetajad vene keele riigieksamina vene keele rahvusvahelisi tasemeeksameid, mille koostasid Venemaa Rahvaste Sõpruse Ülikooli spetsialistid. Õpilased said valida vene keele kui võõrkeele B1-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. I сертификационный уровень*) või B2-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. II сертификационный уровень*) eksami.

B1-taseme eksam

Eksami üldandmed

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab võime suhelda mitmesugustes igapäevaelu situatsioonides ja teha end mõistetavaks venekeelses keskkonnas. B1-tasemele jõudmiseks, eeldusel, et baastadmised on omandatud, kulub ligikaudu 160–180 tundi. Neil, kes alustavad õppimist nullist, tuleb taseme saavutamiseks läbida 440–460 tundi. Nimetatud tundide hulk on ligikaudne, see võib varieeruda sõltuvalt õpitingimustest ja õpilase individuaalsetest võimetest.

B1-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B1-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist ning sõnavara ja grammatikat, suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 150 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal kuulamisosas oli neli punkti, lugemisosas seitse punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 80 punkti, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 140, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosa eest 170 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 610 punkti (*vt tabelit 1*). Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osaoskuses oli tulemus mitte vähem kui 66% osaoskuse maksimaalsest tulemusest ja ühes osaoskuses mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kui keeleoskustase jäi saavutamata, väljastatiksamisooritajale tõend eksamitulemustega (*Справка*). 2015. aastal sai B1-taseme tunnistuse 52%ksamisooritajatest (2014. aastal 47,5%).

Tabel 1. 2015. aasta vene keele B1-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	2		80	60
Kuulamine	6	30	120	35
Lugemine	3	20	140	50
Sõnavara ja grammatika	4	100	100	40
Rääkimine	4		170	60

2015. aasta vene keele B1-taseme eksamil osales 108 eksaminandi (43 koolist), 2014. aastal 99 eksaminandi. Ligikaudu 37 % eksaminandidest olid Harjumaalt ja 17 % Tartumaalt (vt tabelit 2). Ühe eksamisooritajaga koole oli 23 ehk ligikaudu 53%, kahe-kolme eksamisooritajaga 11 ehk 26% ning seitsme ja enama eksamisooritajaga vaid 3 ehk 7%.

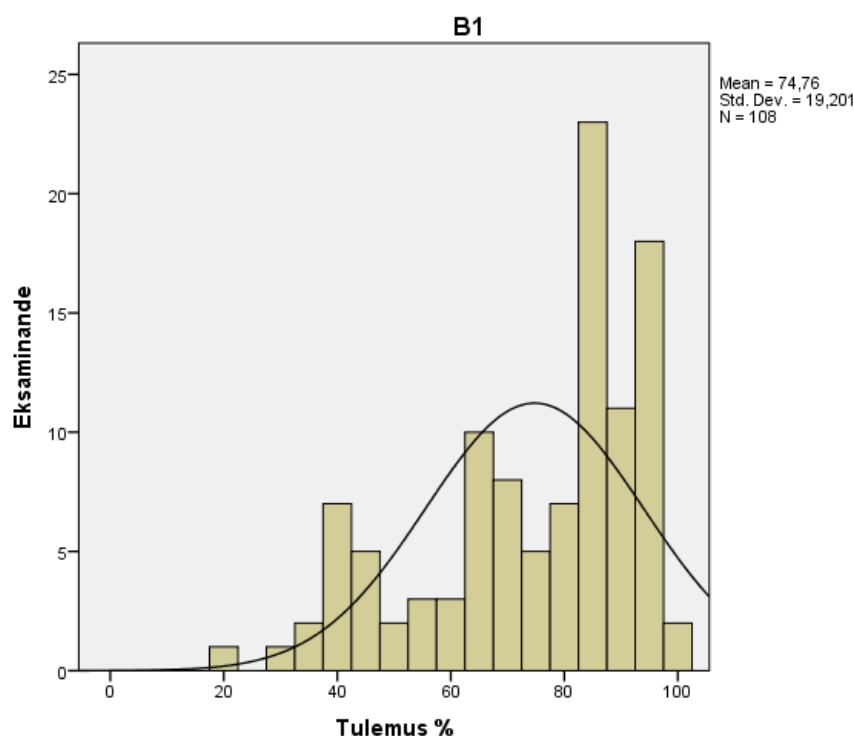
Tabel 2. B1-taseme eksami tulemused maakonniti

Maakond	Eksaminande	Keskmine %	Grammatika ja sõnavara %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutajaid	B1 saavutajate %
Põlva maakond	2	96	99	91	97	93	97	2	100%
Lääne-Viru maakond	4	93	94	90	93	91	94	4	100%
Ida-Viru maakond	5	86	92	71	93	88	84	4	80%
Pärnu maakond	5	83	82	67	91	82	85	3	60%
Harju maakond	40	75	75	65	81	81	70	24	60%
Tartu maakond	18	78	80	69	87	86	69	10	56%
Saare maakond	2	78	80	57	90	80	75	1	50%
Jõgeva maakond	6	71	69	63	83	79	58	3	50%
Valga maakond	5	85	87	69	95	89	81	2	40%
Järva maakond	6	64	63	53	74	80	49	2	33%
Võru maakond	4	61	63	25	83	83	44	1	25%
Rapla maakond	1	64	62	30	83	70	62	0	0%
Lääne maakond	8	61	61	45	76	71	49	0	0%
Viljandi maakond	1	49	49	68	50	55	36	0	0%
Märkimata	1	43	67	0	43	40	51	0	0%
Kokkuvõte	108	75	76	63	84	81	68	56	52%

Vene keele B1-taseme eksami üldine keskmine tulemus 456,3 punkti ehk 75% osutus ligikaudu kuue protsendi võrra madalamaks 2014. aasta üldisest keskmisest. Kõrgeim tulemus oli 600 ja madalaim 125, standardhälve 117,0 (vt graafikut 1, tabelit 3).

Tabel 3. B1-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Grammatika ja sõnavara	Kirjutamine	Kuulamine	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	100	80	120	140	170	610
Keskmine tulemus	75,7	50,4	100,3	114,0	118,0	456,3
Keskmine sooritus %	75,7	63,0	83,5	81,4	69,4	74,8
Miinumum	35	0	40	42	0	125
Maksimum	100	80	120	140	170	600
Standardhälve	20,3	22,9	17,8	22,6	45,6	117,0

Graafik 1. 2015. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et nagu ka 2014. aastal osutusid kõrgeimateks kuulamis- ja lugemisosa keskmised tulemused (vastavalt 84 ja 81), veidi madalamaks sõnavara ja grammatika osa tulemus (vastavalt 76), üsna võrdsed olid kirjutamis- ning rääkimisosa tulemused – vastavalt 63 ja 68 (vt tabelit 4). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad 7%. Eelmise aastaga võrreldes ei ole tulemuste vahe muutunud, kuid 2015. aastal osutus meeste üldine keskmine kõrgemaks kui naistel. Naiste keskmine tulemus on protsentides 73, meestel 80 (vt tabelit 4). Erinevate osade võrdluses on naiste keskmised sooritusprotsendid langenud.

Tabel 4. B1-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksamianande	Keskmine %	Grammatika ja sõnavara %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutanuid	B1 saavutanute %
N	82	73	74	61	83	80	66	39	48%
M	26	80	81	68	86	87	76	17	65%
Kokkuvõte	108	75	76	63	84	81	68	56	52%

Meeste ja naiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et suuremad erinevused on rääkimisosas keskmistes (vastavalt 10%). Ligikaudu seitse protsenti kõrgema keskmise tulemuse saavutasid mehed kirjutamis-, lugemis- ning sõnavara ja grammatika osas ning kolm protsenti kõrgema kuulamisosas (vt tabelit 3). B1-taseme tunnistuse said 65% eksami sooritanud meestest ja 48% naistest.

B2-taseme eksam

Eksami üldandmed

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab küllalt kõrge suhtluspädevus kõigis eluvaldkondades. B2-tasemele jõudmiseks peaks õppur läbima vähemalt 720 tundi eeldusel, et ta on jõudnud juba B1-tasemele.

B2-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B2-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist, sõnavara ja grammatikat, ning suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 146 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal lugemisosas oli kuus punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kuulamisosas oli üksikküsimuste kaal ülesannetes erinev, jäädes vahemikku 5–6,25 punkti. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 65 punkti, kuulamisosa eest 115, lugemisosa eest 150, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosas eest 140 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 570 punkti (vt tabelit 5).

Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osaoskuses oli tulemus mitte vähem kui 66% osaoskuse maksimaalsest tulemusest ja ühes osaoskuses mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного*

тестирования по русскому языку). Kui eksamisooritaja sai vähemalt 50% ehk 285 punkti, väljastati talle B1-taseme tunnistus. 2015. aastal sai 90% eksamisooritajatest B2-taseme tunnistuse ja 9% B1-taseme tunnistuse, ühele inimesele väljastati tõend.

Tabel 5. 2015. aasta vene keele B2-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	3		65	60
Kuulamine	5	21	115	35
Lugemine	3	25	150	60
Sõnavara ja grammatika	6	100	100	70
Rääkimine	5		140	45

2015. aasta vene keele B2-taseme eksamil osales 207 eksaminandi (58 koolist), 56 eksaminandi enam kui 2014. aastal. Ligikaudu 39% eksaminandidest olid Harjumaalt ja 29% Ida-Virumaalt (vt tabelit 6). Ühe eksamisooritajaga koole oli 22 ehk ligikaudu 38%, kahe-kolme eksamisooritajaga 21 ehk 36%, seitsme ja enama eksamisooritajaga 8 ehk 14%.

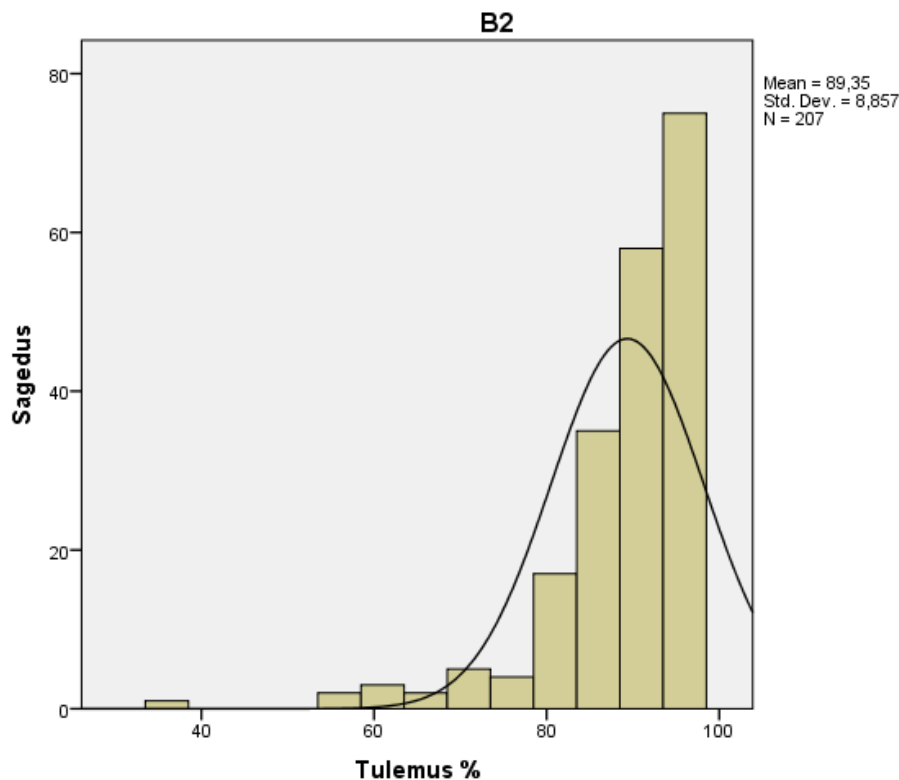
Tabel 6. B2-taseme eksami tulemused maakonniti

Maakond	Eksaminande	Keskmine %	Grammatika ja sõnavara %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
Võru maakond	3	96	97	91	95	97	95	3	100%
Ida-Viru maakond	61	94	97	94	91	92	96	61	100%
Valga maakond	3	93	97	88	89	97	90	3	100%
Lääne maakond	9	93	96	89	92	93	91	9	100%
Märkimata	2	91	93	86	88	88	95	2	100%
Järva maakond	1	88	78	78	95	100	79	1	100%
Pärnu maakond	4	86	86	80	94	91	77	4	100%
Viljandi maakond	2	85	85	78	91	82	87	2	100%
Rapla maakond	4	85	87	80	86	84	85	4	100%
Tartu maakond	30	89	92	89	85	87	92	28	93%
Harju maakond	81	86	91	80	86	86	87	66	81%
Lääne-Viru maakond	7	84	95	79	88	83	74	4	57%
Kokkuvõte	207	89	93	86	88	88	90	187	90%

Vene keele B2-taseme eksami üldine keskmine tulemus oli 509,5 punkti ehk 89,4%, mis osutus ligikaudu nelja protsendi võrra madalamaks 2014. aasta üldisest keskmisest. Kõrgeim tulemus oli 568 ja madalaim 208, standardhälve 50,3 (vt graafikut 2, tabelit 7).

Tabel 7. B2-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Grammatika ja sõnavara	Kirjutamine	Kuulamine	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	100	65	115	150	140	570
Keskmine tulemus	93,1	56,1	101,4	132,6	126,8	509,5
Keskmine sooritus %	93,1	86,3	88,2	88,4	90,6	89,4
Miinumum	43	0	63,75	72	19	208
Maksimum	100	65	115	150	140	568
Standardhälve	8,7	9,2	12,0	15,5	17,0	50,3

Graafik 2. 2015. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et ühtlaselt kõrged olid kirjutamis-, kuulamis-, ja lugemisosa keskmised sooritusprotsendid (vastavalt 86 ja 88 ning 88), sõnavara ja grammatika osa keskmine sooritusprotsent oli 93 ja rääkimisosal 90 (vt tabeleid 7,8). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad ligikaudu kaks protsenti, välja arvatud kirjutamisosa, kus meeste ja naiste tulemuste vahe kujunes seitsmeprotsendiliseks. Naiste keskmine tulemus on protsentides 89, meestel 82 (vt tabelit 8).

Tabel 8. B2-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksaminande	Keskmine %	Grammatika ja sõnavara %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
N	128	90	94	89	89	89	91	118	92%
M	79	88	92	82	87	88	89	69	87%
Kokkuvõte	207	89	93	86	88	88	90	187	90%

Kokkuvõtteks

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2015. aasta vene keele rahvusvaheliste eksamite sessiooni võib lugeda kordaläinuks. Eksaminandide huvi sooritada rahvusvaheline vene keele eksam on tuntav, mida näitab kasvav eksaminandide hulk.

B2-taseme eksamitöö üldised keskmised tulemused olid kõrged ja eksaminandid said ülesannetega hästi või väga hästi hakkama, B1-taseme eksamitöö keskmised tulemused jäid madalamaks. Eksamitööde erinevate osade analüüs näitas, et mõlema keeleoskustaseme kuulamis- ja lugemisosad olid eksaminandidele pigem kerged. Veidi raskemaks osutus kirjutamisosa, mida tõendab üsnagi suur erinevate vigade hulk. 2015. aastal oli B2-taseme eksami üldine sooritusprotsent ligikaudu 14% kõrgem B1-taseme vastavast näitajast, 2014. aastal 12%. Kontingent, kes valib eksamiks taseme B2, on reeglina väga tugev, 2015. aastal selle taseme valinud eksamitegijatest 90% said ka tunnistuse. B1-taseme eksamisooritajate hulgas moodustavad nõrgemad eksaminandid peaaegu poole kontingendist. Ligikaudu pool ehk 48% B1-taseme valinud eksaminandidest ei saavutanud tasemele vastavat punktisummat ning neile ei väljastatud tunnistust. Põhjuseks võib olla see, et B1-taseme eksami valivad ka õpilased, kellel ei ole piisavat ettekujutust pakutavast formaadist ja nende ettevalmistus on nõrk.

Mare Kasuri

SA Innove peaspetsialist (vene keel võõrkeelena)